

СТАНОВИЩЕ

*от доц. д-р Бинка Котетерова-Добрева, Факултет по изкуствата,
катедра Музика при ЮЗУ „Н. Рилски“, Благоевград*

за докторска дисертация на

Магдалена Христова Филатова

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.3 *Музикално и танцово изкуство*, докторска програма *Теория и практика на изпълнителското изкуство*

БЕЗМЕНЗУРНАТА ПЕСЕН В ПИРИНСКИЯ ФОЛКЛОРЕН РЕГИОН

Дисертационният труд съдържа: увод, три глави, заключение и едно приложение. Състои се от 233 страници /с приложението/, от които основният текст е 174 страници. Библиографията е 4 страници и посочва 49 източници. Приложението е представено в 54 страници.

Магдалена Христова Филатова, заедно със своята сестра близначка - Мария, са добре познати в публичното музикално пространство, с фолклорните си автентични изпълнения и авторски такива, създадени на фолклорна основа. Средното си образование завършва в НХГ “Св. св. Кирил и Методий”, а бакалавърската си степен в ЮЗУ „Н. Рилски“ специалност ПМИ с пиано. През 2015 г. завършва магистърската си степен специалност “Изпълнителско изкуство и ръководство на вокално-инструментални формации” с профил народно пеене, в същия университет.

Предложеният дисертационен труд на докторантката Магдалена Филатова е много навременен и ценен ценен с представянето на безмензурната песен, с възможността да се допълни, разшири и систематизира различна информация, свързана със съхраняването и запазване автентичността на българският песенен фолклор. Именно издирването на архаични песенни образци, анализирането им, прави

разработката на Магдалена Филатова актуална и значима. В същото време тя се явява естествено продължение и сполучливо съчетание на теоретичната подготовка и на художественотворческата и изпълнителска дейност на докторантката.

Още в самото начало на своето изследване Филатова обосновава по категоричен начин интересът си към конкретния изследователски фокус и очертава основните нерешени аспекти на проблема, установявайки отправните точки за провеждането на емпиричното проучване.

Избраната методика на изследване при разработването на дисертационния труд, съответства на поставената цел и задачи и се основава на общоприложимите на научното познание методи: библиографски анализ, контент-анализ, системно-структурен анализ, сравнителен анализ, целенасочено свободно интервю, биографичен метод, непосредствено наблюдение. Експертният и сравнителен анализ, индивидуалните и групови интервюта и анкети разширяват значително границите на докторантското изследване. В края на всяка глава Филатова обобщава информацията в точни и конкретни изводи.

В *първа глава* Филатова представя географските граници на Пиринския регион, специфичните особености на музикалния фолклор от обособените Петрички, Сандански, Благоевградски, Разложко – Бански и Гоцеделчевски райони и миграционните процеси оказали влияние върху фолклорнопевческата традиция. Докторантката обстойно разглежда сходството в песенния фолклор между двете мирно съжителстващи групи: на българите-християни и българите-мохамедани, който е изключително близък и сроден по множество признаци. Направен е литературен обзор с цел определяне степента на проучване на обекта на изследването, в трудовете на фолклорните изследователи и етномузиколози.

Във *втора глава* е направен анализ на автентични безмензурни песенни образци от различни райони на Пиринския край, записани и

дешифрирани от Николай Кауфман и Тодор Тодоров в периода – 1950 – 1982 г.. Разглеждат се техните специфики по отношение на структурата на мелодията, ладовото многообразие, музикалната форма, метроритмиката, орнаментиката, стихосложението, функционалната им принадлежност. Разгледани са типовете безмензурни мелодии, както и разновидностите на речитативът, като форма на безмензурност в българския песенен фолклор.

В *трета* глава, реализираната анкета от докторантката, показва умението ѝ да работи с респонденти и ръководители на женски и мъжки фолклорни групи. Това дава една реалистична картина за съвременното състояние на безмензурната песен и за мястото ѝ в репертоарната политика на изпълнителите. В хода на осъщественото проучване Филатова констатира, че интересът към безмензурната песен, от страна на подрастващото поколение е сравнително по-слаб, в сравнение с ясно изявените им предпочитания към бързите и хороводни песни. Изборът на концертен репертоар на всеки един състав или индивидуален изпълнител, се определя изцяло от предпочитанията на публиката и от потребността за изява на концертния и фестивалния подиум.

В своята разработка Магдалена Филатова прилага проверените изследователски методи на българските фолклористи, а именно - издирване, записване, дешифриране и анализиране на шест непознати безмензурни песни, от различни селища: 2 песни от Банско, 1 от с. Скрът, Петричко, 1 от с. Баничан, Гоцеделчевско, 1 от с. Склавце, Санданско и 1 от гр. Добринище. Заглавията на песните са: „Вело, моме, Вело”, „Моме ле, мори юбава”, „Ленче ле, Лено”, „Де джиди, лудо”, „Ай на порти стои”, „Сон си сънувала”.

Като научен ръководител на Магдалена Филатова искам да отбележа нейната прецизност, отдаденост към проучването, документирането на информация свързана с изследването и съобразяването с редица изисквания. През тези четири години, имаше смяна на научен ръководител, смяна на тема, но в крайна сметка има краен резултат. Приносните качества на труда

са налице и са представени реалистично от докторантката. Магдалена Филатова познава в детайли материята, запозната е с голям обем изворни песни, лично е издирила, дешифрирала и описала характеристиките на новите шест песни в дисертацията.

Авторефератът и публикациите по темата /3 броя/ вярно и точно представят дисертационния текст.

Въз основа на изложените аргументи, потвърждаващи безспорните качества на проведеното теоретико-емпирично изследване, отчитам приносния характер на труда, като теоретична и научна разработка и убедено предлагам на научното жури да присъди на Магдалена Христова Филатова научната и образователна степен „доктор” по научната специалност 8.3 – Музикално и танцово изкуство.

11.08. 2020 г.

Благоевград

Доц. д-р Бинка Котетерова-Добрева